

Naturrum
PRÆSTØ FJORD

BETONBÅDEN

Betonbåden

Umiddelbart er det en absurd tanke at bygge et fartøj af jernbeton, men det var et forsøg, som Næstved Jern- og Betonskibsværft begyndte i begyndelsen af 1900-tallet.

Prammen med byggenummer 1 blev bestilt af Reedzt-Tott på Gavnø Gods til transport af kugleflint fra Feddet.

Båden med byggeår 1917 har følgende dimensioner:
Længde; 14,3 m · Bredde; 4,33 m · Dybde; 1,57 m
Dybgang; 1 m · Lasteevne; 22 tons.
Båden var forsynet med egen motor.

Båden var bygget med det formål at sejle flint til Præstø Amts vejbyggeri, samt til fundamentstøbning i byggerier.

I mange år lå den som en forlist betonkasse lidt nord for Fed Havn, men nu er den kommet til live igen som et spændende sted at besøge. Her kan man gå om bord, og sidde at se ud over fjorden. Om aftenen kan man tænde bål, tilberede lidt mad og måske overnatte i stævnen på den historiske båd.

Kugleflint på Feddet

DANSK FLINTEXPORT hed firmaet, der sammen med lokale interesser, stod for udvindingen af kugleflint.

Mænd og maskineri blev flyttet rundt på firmaets forskellige lokaliteter. Derfor var det ikke udelukkende „lokale“ folk, der arbejdede på Feddet.

Produktet „kugleflint“ blev anvendt i cement- og farveindustrien som knuseelementer i de store rørmøller. De misfarvede ikke produktet i modsætning til stålkugler. Først engang i 1960'erne blev stålkuglerne af en sådan kvalitet, at de udkonkurrerede kugleflinten.

Kugleflint er en forstening af en kiselalge fra kridttiden og er således ca. 65 millioner år gammel. Kugleflint findes i strandaflejringer, som er dannet efter sidste istid for ca. 15.000 år siden.

Arbejdsgang

Den første udvinding af kugleflint foregik ved, at arbejderne blev sendt ud på stranden. Forsynet med stengreb og kurv samlede de kugleflint. Det var hårdt arbejde at udvinde kugleflint, og arbejderne havde ikke de bedste arbejdsforhold. Arbejderne på Feddet havde f.eks. intet toilet før 1958.

Maskinerne, hvoraf nogle var indkøbt fra brunkulslejerne i Jylland, blev bygget om til udvindingen af kugleflint. Et skovlebånd gravede materialet op. Derefter blev det gennemspulet og sendt videre til „pillebåndet“. Det overskydende materiale blev sendt retur til udgravningen. Ved „pillebåndet“ stod arbejderne med de bedste øjne først. De var i stand til hurtigt at se mest runde sten og sortere dem fra.

Det var ikke sjældent, at der kom stykker af rav samt flinteredskaber fra stenalderen op med flinten. På flytbare skinner kørte maskinen frem og tilbage på tværs af Feddet. Tipvogne sørgede for transporten fra udgravningen til Fed Havn. Herfra blev kugleflinten udskibet.

Udskibning

Kugleflint blev udskibet og eksporteret til det meste af verdenen. På Feddet udvandt man kugleflint indtil midt i 1960'erne. Kugleflint blev eksporteret til hele verden. En arbejder på Feddet syntes det kunne være spændende at se hvor kugleflinten havnede. Han stak et brev i lasten og fik et svar hele vejen fra Canada.

Idag

Når du går langs stranden på vej mod Offerlunden kan du være heldig og få øje på kuglerund sten. Måske er det en „glemt“ sten. Tag den med i lommen og tænk på dengang, da mænd sled sig gennem sten på sten efter de runde kugler for at få en dagsløn hjem.

Gravning af kugleflint på Feddet var en virksomhed, der satte sine spor i landskabet. Hvis du går til Offerlunden møder du flere grave på din vej. Enkelte er vandfyldte. De er spor efter udvindingen af kugleflint.

Friluftsrådet

ARBEJDSMARKEDETS
FERIEFOND

LOKALE
OG
ANLÆGS
FONDEN

LAG Næstved
LAG Vordingborg
LAG Faxe

VORDINGBORG
KOMMUNE

FAXE KOMMUNE

NÆSTVED

